

LIS-UTDANNING

ANSVAR OG ROLLER

VERSJON 1.0

Innhold

1.0. Introduksjon til ny LIS-utdanning	2
2.0. Driftsstruktur LIS-utdanning Helse Møre og Romsdal	3
2.1. Utdanningskoordinerende overlege	3
2.2. Utdanningsansvarlig overlege	3
2.3. Veiledningsansvarlig leger.....	5
2.4. Rådgiver utdanning	5
2.5. Fagnettverk	5
3.0. Leders ansvar i ny LIS-utdanning.....	5
3.1. Veiledning.....	5
3.2. Evaluering/vurdering av oppnådd kompetanse	6
3.3. Tildele læringsmålplaner	6
3.4. Gjennomføring av utdanning	6
3.5. Internundervisning	6
3.6. Individuell utdanningsplan	7
4.0. Overgangsregler	7
4.1. Overgangsregler LIS 1.....	7
4.2. Overgangsregler for LIS 2/3	7
4.3. Konvertering til ny ordning	7

1.0. Introduksjon til ny LIS-utdanning

Ny spesialistforskrift, «Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger», trådte delvis i kraft 01.09.17 med innføring av LIS 1 som erstatning for turnustjenesten og videre full ikrafttreden fra 01.03.19 med innføring av LIS 2/3.

Den nye LIS-utdanningen er innført som en større kvalitetsreform av spesialistutdanning for leger der hovedendringen består i overgang til målstyrt kompetansebasert medisinsk utdanning, altså at utdanningen bygges opp rundt forskriftsfestede kompetansemål (læringsmål) legen skal opparbeide seg i løpet av spesialiseringen sin.

Læringsmål:

Forskriftsfestet beskrivelse av kompetansekrav legen skal opparbeide seg i løpet av sin spesialisering. Spesialitetsspesifikke, men like for alle LIS i de respektive spesialiteter i hele landet.

Læringsaktivitet:

Definert beskrivelse av anbefalt oppgave LIS skal gjøre for å oppnå kompetansekravet i læringsmålet. Dette er ikke begrenset til, men omfatter f.eks. klinisk tjeneste, prosedyrelister, kurs, simulering, tverrfaglige møter etc.. Læringsaktiviteten er ikke obligatoriske, men anbefalte og må sees på som en norm. Nasjonale anbefalte kurs og prosedyrelister har standard som normerende og det forventes fra Helsedirektoratet at dette følges opp.

Kompetansevurdering:

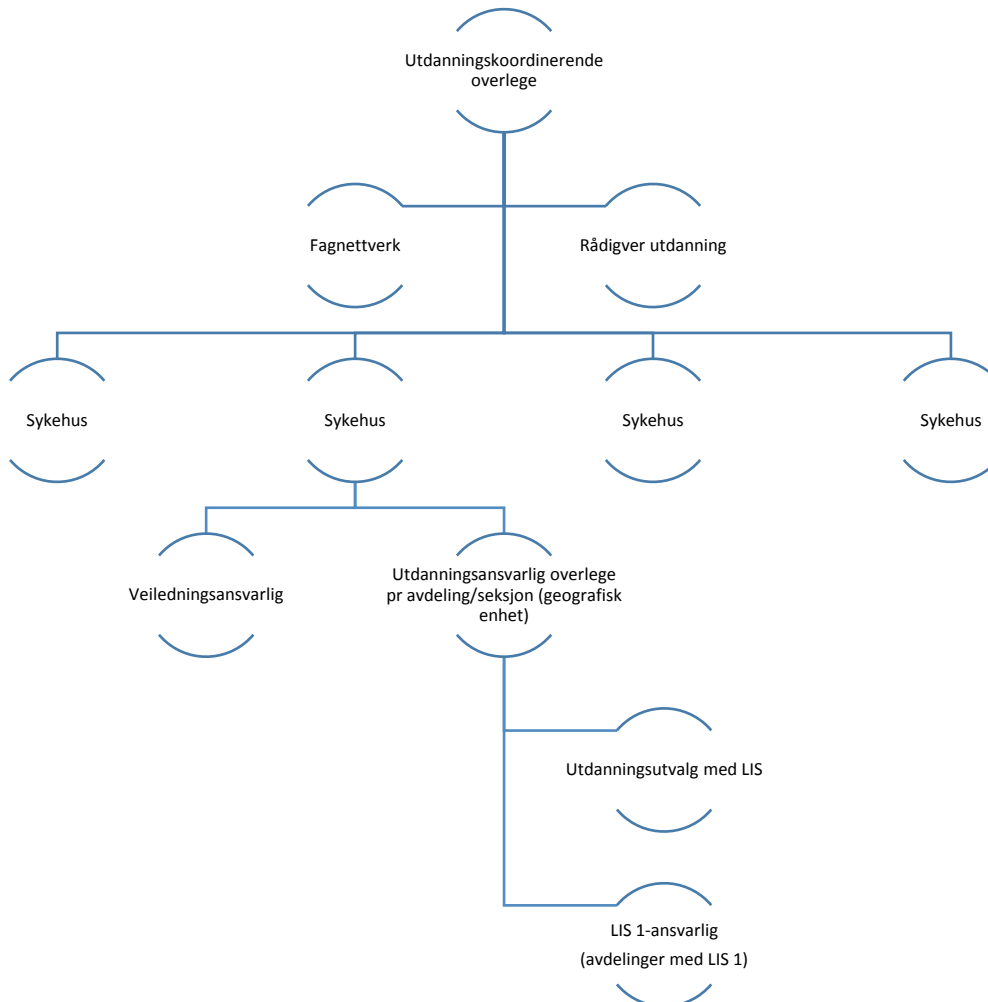
Objektiv og rettferdig vurdering av om LIS har oppnådd den kompetanse de respektive læringsmål beskriver. Dette skal gjøres fortløpende. Helsedirektoratet utarbeider en veileder i kompetansevurdering som trolig vil være til nytte. Kompetansekravet kan for enkelte være oppnådd før alle læringsaktiviteter er gjennomført, mens for andre kreves mer innsats enn det læringsaktivitetene beskriver. Dette er en individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle, men læringsaktivitetene må minimum sees på som veiledende.

Helseforetaket er formelt sett utdanningsinstitusjon, og med det har vi også et samlet ansvar for å ivareta både kvalitet i utdannelsen og gjennomføring av hele spesialistutdannelsen for leger ansatt hos oss.

Med overgang til ny spesialitetsstruktur er det behov for å organisere utdanning av leger i foretaket på en ny måte, i tråd med nasjonale og regionale bestemmelser. I dette heftet følger en beskrivelse av driftsstrukturen for LIS-utdanning i Helse Møre og Romsdal, hvilke roller og funksjoner som skal etableres og tydeliggjøring av ansvar.

2.0. Driftsstruktur LIS-utdanning Helse Møre og Romsdal

Styringsgruppa for LIS-utdanning i HMR har besluttet driftsmodell for LIS-utdanning basert på anbefalinger fra regionalt AD-møte (administrerende direktør) høsten 2018. Skjematisk sett ser driftsmodellen ut som figuren under viser. Nærmere beskrivelse av rollene følger under.



2.1. Utdanningskoordinerende overlege

Stilling i størrelsesorden 60% som p.t. rapporterer til medisinsk fagsjef/fagdirektør. Vedkommende har det overordnede ansvaret for oppfølging og utvikling av LIS-utdanning i helseforetaket i samarbeid med fagmiljøene etter nasjonale og regionale krav og ønsker, samt lokale behov for justering og endring. Vedkommende har ansvar for å ivareta hele spesialisingsløpet, fra LIS 1 til ferdig spesialist i Helse Møre og Romsdal. Vedkommende skal også være rådgiver for utdanningsansvarlige overleger. Utdanningskoordinerende overlege vil ha hovedansvar for utvikling av veilederutdanning i foretaket. Stillingen lyses ut som egen stilling.

Ansvar: Fagdirektør

2.2. Utdanningsansvarlig overlege

Funksjonstittel tilsvarende omtrent 10-20% pr 7-9 LIS man har ansvar for. Det må settes av skjermet tid i planen til den legen som har denne funksjonen. Rollen som utdanningsansvarlig overlege er en

mer utfyllende og formalisert utgave av leder for dagens utdanningsutvalg. I Helse Midt-Norge er det ønskelig å opprette både samarbeidsarenaer og kurs for utdanningsansvarlige overleger i regi av Regionalt Utdanningsssenter og derfor er det laget en punktvis liste over oppgaver det er meningen av utdanningsansvarlig overlege skal ivareta. Listen er ikke uttømmende og avdelingene har stort handlingsrom i å finne det som er riktige løsninger hvert enkelt sted. Ved indremedisinske og bløtkirurgiske avdelinger kan det være hensiktsmessig å ha en felles utdanningsansvarlig overlege for alle LIS på tvers av de ulike hovedspesialitetene, med stillingsstørrelse tilpasset antall LIS.

Ny LIS-utdanning må ikke bli en byråkratisk byrde og det må være god balanse mellom tillit og dokumentasjon. Det er derfor viktig at de utdanningsansvarlige overlegene ikke får en sekretærfunksjon, men at de skal lede utdanningsaktiviteten i egen avdeling/seksjon sammen med lokal ledelse.

Opgaver for utdanningsansvarlig overlege:

- Avdelingsledelsens rådgiver i spørsmål om utdanning og lede avdelingens utdanningsutvalg.
- Bidra til at LIS har en lokalt tilpasset utdanningsplan.
- Sørge for organisering av den teoretiske undervisningen ved avdelingen samt bidra til tilrettelegging for gode læringsarenaer slik at læringsmål oppnås.
- Sørge for at avdelingen har en plan for organisering av veiledning, supervisjon, kompetansevurdering og dokumentasjon. Bidra til å utvikle og opprettholde supervisjons- og vurderingskompetanse blant legene samt utvikle rammer for gode og ivaretagende evalueringsformer for underveis- og sluttvurderinger.
- Bidra sammen med avdelingsleder til at utdanningsplan følges samt identifisere behov for endringer og bidra til kvalitetsforbedring.
- Delta i et nettverk med andre utdanningsansvarlige overleger lokalt og regionalt.

Ansvar for oppnevning av utdanningsansvarlige overleger: Avdelingssjefer

Rapporteres til: Prosjektleder for LIS-utdanning, Ingeborg Henriksen. Frist 19.august 2019.

2.2.1. Utdanningsutvalg

Spesialitetene og avdelingene er pålagt å ha egne utdanningsutvalg. Det vil være naturlig at utdanningsansvarlig overlege er leder av utdanningsutvalget. I tillegg må et utdanningsutvalget ha minimum en LIS som medlem. Øvrig organisering av utdanningsutvalget står hver avdeling/seksjon fritt til å ivareta på best mulig måte ut i fra hva som blir best for den enkelte avdeling/seksjon.

Ansvar for fungerende utdanningsutvalg: Avdelingssjefer.

2.2.2. LIS 1-ansvarlig lege

Organisering av LIS 1-tjenesten krever god samkjøring på tvers av alle avdelinger som har LIS 1, både når det gjelder introuke og når læringsmålplaner for LIS 1 skal revideres og justeres. Det er derfor nødvendig med et nettverk av LIS 1-ansvarlige leger som kan bidra i slikt arbeid, og også ivareta LIS 1 på den enkelte avdeling. Noen avdelinger har allerede oppnevnt LIS 1-ansvarlige leger. Det er nødvendig at alle gjør dette og at de får avsatt nødvendig tid til dette arbeidet.

Ansvar: Avdelingssjefer

Frist: Innen 15.juni. Navnene meldes til prosjektleder for LIS-utdanning, Ingeborg Henriksen

2.3. Veiledningsansvarlig leger

Funksjonstittel tilsvarende 10% med skjermet tid i arbeidsplan. Helseforetaket skal tilby veilederutdanning til både LIS og overleger. Veilederutdanning består i kurs i både supervisjon, individuell veiledning og gruppeveiledning. For å klare å ivareta denne oppgaven er det behov for leger ved hvert av våre fire sykehus som har et overordnet ansvar for å ivareta veilederutdanning sammen med utdanningskoordinerende overlege. Veiledningsansvarlige leger og utdanningskoordinerende overlege er en samlet arbeidsgruppe som både skal etablere og gjennomføre veilederutdanning ved alle sykehusene, sammen med timebasert uttak av enkeltleger for å avholde kurs etter behov. I tillegg skal veiledningsansvarlige leger organisere gruppeveiledning for både LIS1 og LIS 2/3 ved hvert av de fire sykehusene. Det er ønskelig at gruppen av veiledningsansvarlige leger representerer ulike spesialiteter.

Funksjonen lyses ut med intern utlysning. Funksjonen finansieres delvis av Fagavdelingen.

Ansvar: Fagdirektør

2.4. Rådgiver utdanning

Organisering av LIS-utdanning krever tilgang på rådgiver for Kompetanseportalen og kontaktledd mot HR, samt organisering av kurs på Læringsportalen og andre fortløpende driftsoppgaver. Spesielt i forhold til LIS 1 er det nødvendig med tett oppfølging og justering av læringsmålplaner i Kompetanseportalen. Funksjonen kan med fordel ivaretas av en og samme person.

Ansvar: HR-direktør

2.5. Fagnettverk

Fagnettverkene står oppført som en rådgiverfunksjon i forhold til LIS-utdanning. Ved behov for endringer i utdanningen innenfor de enkelte spesialiteter vil det være naturlig at dette går via fagnettverkene som skal ha representanter fra alle sykehusene.

Ansvar: Fagdirektør

3.0. Leders ansvar i ny LIS-utdanning

Leder har ansvar for et forsvarlig og trygt arbeids- og læringsmiljø for LIS, samt at utdanningen på den enkelte avdeling/seksjon er organisert slik at utdanning kan gjennomføres og læringsmål kan oppnås. Det er flere punkter som omfattes av dette. Listen er et minimum og er ikke uttømmende.

3.1. Veiledning

LIS skal tildeles veileder ved oppstart. Veileder skal være spesialist i den aktuelle spesialiteten. Det skal settes av tid til veiledning, minimum 1 time pr måned. For noen fag er det aktuelt med betydelig mer veiledning jfr egne krav i utdanningene (spesielt psykiatriske fag). LIS skal også delta på organisert gruppeveiledning som en del av felles kompetansemål i henhold til læringsmålplaner for LIS 1 og LIS 2/3. Oppgaven med å tildele riktig veileder kan delegeres til utdanningsansvarlig overlege.

Ansvar: Avdelingssjef har ansvar for at veileder tildeles og veiledning gjennomføres. Klinikksjefer og avdelingssjefer har ansvar for at det oppnevnes tilstrekkelig antall gruppeveiledere. Foretaket har ansvar for at gruppeveiledere får nødvendig kurs.

3.2. Evaluering/vurdering av oppnådd kompetanse

Leder har ansvar for at LIS får strukturert fortløpende evaluering og vurdering av oppnådde kompetansemål (læringsmål). Det er leders ansvar at oppnådde læringsmål godkjennes. Vurdering av oppnådd kompetanse baseres på vurdering av legens kunnskap og ferdigheter ut i fra hvilket krav læringsmålet beskriver. Spesialistforskriften stiller krav om at minimum veileder og en supervisor skal konsulteres før et læringsmål kan godkjennes.

For å skape ivaretagende, strukturerte, rettferdige og helhetlige vurderinger anbefales det at det etableres evalueringsskollegium ved de enkelte avdelinger/seksjoner. Det er en selvfølge at LIS skal delta i evalueringssamlinger.

Oppgaven med å signere de enkelte læringsmål kan i enkelte tilfeller delegeres til seksjonsoverlege eller utdanningsansvarlig overlege. Oppgaven kan aldri delegeres til veileder fordi veileder ikke skal få dobbeltrolle som både arbeidsgiver og veileder, og heller bli satt i en vanskelig lojalitetskonflikt. Det presiseres samtidig at **ansvaret** for forsvarlig og korrekt godkjenning av læringsmål er tillagt nærmeste leder.

Ansvar: LIS' nærmeste leder har ansvar for at LIS får vurdert sine læringsmål etter forskriften og at dette gjøres på en forsvarlig måte. Det må settes av tid til evaluering av de enkelte LIS.

3.3. Tildel læringsmålplaner

Aktuelle læringsmålplaner som kan tas i bruk, ligger tilgjengelig i Kompetanseportalen. Det er nærmeste leder som tildeler aktuelle læringsmålplaner til LIS 2/3. Læringsmålplaner til LIS 1 tildeles p.t. av rådgiver for Kompetanseportalen/HR. Dette bør gjøres snarest mulig etter oppstart, eller så snart LIS 2/3 på overgangsordning har valgt sin spesialitet.

**Ansvar: LIS' nærmeste leder tildeler læringsmålplaner for LIS 2/3
Opplæring kan gis av rådgiver for Kompetanseportalen (Nina Lund) dersom behov. Leder er selv ansvarlig for å be om nødvendig bistand og opplæring.**

3.4. Gjennomføring av utdanning

Når vi ansetter LIS i helseforetaket, har vi ansvar for å legge til rette for at LIS får gjennomført sin utdanning. I det ligger både gjennomføring av prosedyrelister, kurs og andre læringsaktiviteter som fremgår av de respektive læringsmålplaner. Dette inkluderer ikke bare praktisk opplæring og tilrettelegging for at LIS kan gjøre sine læringsaktiviteter, men også at det legges til rette for daglig supervisjon på alle arenaer hvor LIS utfører sine oppgaver. Ansvaret for å legge til rette for utdanning gjelder overfor både fast ansatte leger og leger i vikariat. Det er avdelingens ansvar at det legges til rette for utdanning på den enkelte avdeling/seksjon og at utdanningen foregår i samsvar med spesialistforskriften og andre aktuelle regelverk.

Ansvar: Klinikk- og avdelingssjefer

3.5. Internundervisning

Det er krav om 70 timer internundervisning pr år. Internundervisningen skal være planlagt i tråd med aktuelle læringsmål innenfor den enkelte spesialitet og det skal foreligge en plan for gjennomføring av internundervisningen. Det er et lederansvar at det legges til rette for internundervisning som en del av arbeidsdagen. Oppgaven med å lage undervisningsplan kan delegeres til utdanningsansvarlig overlege/utdanningsutvalget. Det presiseres samtidig at **ansvaret** for at internundervisningen gjennomføres i henhold til krav i spesialistforskriften er et lederansvar.

Ansvar: Avdelingssjef har ansvar for at det legges til rette for og gjennomføres internundervisning i henhold til spesialistforskriften.

3.6. Individuell utdanningsplan

LIS skal få individuell utdanningsplan ved oppstart. Denne skal inneholde informasjon både om hva den enkelte lege skal lære, samt når man ser for seg av eventuell nødvendig rotasjon skal foregå. Utdanningsplanen må utarbeides i samarbeid mellom leder, veileder og utdanningsansvarlig overlege, samt at også LIS bør inkluderes i dette arbeidet. Planen må fortløpende oppdateres etter behov. Mal for utdanningsplan vil bli utarbeidet i foretaket og distribuert når den er klar. Oppgaven med å følge opp individuelle utdanningsplaner kan delegeres til utdanningsansvarlig overlege, men leder må være inkludert i planleggingen og **ansvaret** for at det foreligger oppdaterte utdanningsplaner for alle LIS ved avdelingen/seksjonen er et lederansvar.

Ansvar: Foretaket har ansvar for oppdaterte avtaler med samarbeidende foretak om nødvendig rotasjon. Klinikksjefer har ansvar for oppdaterte samarbeidsavtaler på tvers av klinikker i HMR. Avdelingssjefer og LIS' nærmeste leder har ansvar for at utdanningsplaner utarbeides og oppdateres etter behov.

4.0. Overgangsregler

Overgangsregler omfatter både LIS 1 og LIS 2/3. Det er viktig at ledere har oversikt over dette. Vi har et ansvar for å ikke ansette LIS i utdanningsløp som ikke har nødvendige forkunnskaper. Samtidig skal LIS omfattes av overgangsordning ikke møte unødvendige og uriktige hindringer.

Ansvar: Ansvar for korrekt håndheving av regelverket, samt konvertering av aktuelle LIS til ny ordning, er et lederansvar hos ledere som ansetter LIS.

4.1. Overgangsregler LIS 1

Leger som har gjennomført turnustjeneste trenger ikke å gjennomføre LIS 1. Legestudenter fra enkelte utland har ikke hatt krav om gjennomføring av turnustjeneste før oppstart i LIS stilling. For disse legene, som hadde startet i spesialisering før 1.mars 2019, er det ikke krav om gjennomføring av LIS 1-tjeneste, heller ikke om de vil bytte spesialitet.

Alle andre leger skal gjennomføre LIS 1 før de kan starte som LIS 2/3 (tellende i spesialisering).

4.2. Overgangsregler for LIS 2/3

LIS som pr 1.mars 2019 hadde mer enn tre år igjen til ferdig spesialitet etter gamle regler, skal konverteres over til ny ordning. Noen av disse legene kan klare, og ønske, å fullføre generell indremedisin/ generell kirurgi etter gammel ordning, og velge hovedspesialitet etter ny ordning.

LIS som pr 1.mars 2019 hadde mindre enn tre år igjen til ferdig spesialitet etter gamle regler, kan velge om man vil følge ny eller gammel ordning. De som velger å følge ny ordning, skal konverteres til ny ordning.

Alle LIS skal fylle ut avtale om spesialiseringsløp sammen med veileder og leder, og denne skal returneres til HR v/Nina Lund.

4.3. Konvertering til ny ordning

LIS som skal over i ny ordning har rett til å få vurdert allerede oppnådde læringsmål i løpet av tiden som er arbeidet som LIS. Dette gjelder både kliniske læringsmål og felles kompetansemål. Siste frist for konvertering er 1.mars 2022.